

10. Hudební abeceda

Pomůcky: oboustranné kartičky s čísly a písmeny hudební abecedy (viz VII, učitel si podle této šablony a podle počtu dětí dotvoří kartičky jednostranné), neprůsvitný sáček/pytlík

Motivace: proměníme se v tóny hudební abecedy

Cíl: zafixovat tóny hudební abecedy a jejich správné pořadí

Popis: naučíme děti řadu sedmi tónů, které tvoří hudební abecedu

„Dnešní putování nás zavede za písmenky. Jak dobře víte, z písmen tvoříme slabiky, slova a věty a můžeme tak zapsat, co říkáme. Některá písmena používáme také v hudbě. Tato hudební abeceda je krátká, skládá se pouze ze sedmi písmen a slouží k pojmenování not. Stejně jako se z písmen normální abecedy mohou různě skládat a vytvářet slova, tak ‚hudební písmena‘, která označují 7 základních tónů, mohou vytvářet nejrůznější melodie.“

Učitel napíše na tabuli celou českou abecedu a pak s dětmi společně hádají, které písmenko patří i do hudební abecedy. Postupně vyškrtávají nebo naopak kroužkují jednotlivá písmena, až zůstane sedm písmen hudební abecedy.

„Ještě vám prozradím, že písmenka hudební abecedy se řadí vždy ve stejném pořadí. Zkusme společně hádat, jak jdou písmenka za sebou! (c-d-e-f-g-a-h). Podle tohoto pořadí je také číslujeme (1-2-3-4-5-6-7).“

Hry:

Hra č. 1 Spojování do dvojic

Učitel nasype do sáčku jednostranné kartičky s písmenky hudební abecedy (bez písmena c², viz Pomůcky) a nechá děti losovat. Každé dítě si vytáhne jednu kartičku. Pak učitel náhodně vyvolává čísla od 1 do 7 a všichni žáci, kteří mají odpovídající písmenko (c – 1, d – 2 atd.), se postaví. Učitel děti zkontroluje a nechá je si sednout. Po několikerém zopakování učitel sesbírá kartičky s písmenky a nechá děti losovat kartičky s čísly (bez čísla 8). I tentokrát vyvolává náhodně písmena hudební abecedy, na což děti opět reagují.

Hra č. 2 Hra s hudebními kartičkami (příprava hry viz Domácí úkol)

Všechny děti před sebe vyskládají řadu vlastních kartiček s písmenky ve správném pořadí hudební abecedy. Potom na jednotný povel každý otočí dvě libovolné kartičky naruby. Děti si pak náhodně přesednou a říkají, které písmenko-tón v řadě chybí. Podobně si lze hrát s číselnými vzory. Hry s kartičkami lze nekonečně kombinovat dle učitelovy fantazie.

Hra č. 3 Hudební škatulata

Učitel vybere sedm žáků, každému z nich zašeptá jeden tón hudební abecedy a pak žáky na zvolání nechá (před tabulí) co nejrychleji se srovnat do řady ve správném pořadí hudební abecedy.

Hra č. 4 Vláček s abecedou

Učitel určí jednoho žáka, který bude představovat lokomotivu. Lokomotiva jezdí prostorem mezi dětmi, koho se dotkne, ten se za ní zařadí, zahlásí první tón hudební abecedy a vláček jede dál. Takto se pokračuje, až lokomotiva nasbírá sedm vagonků – sedm tónů. Na konci zahoukáme a děti v jejich rolích prostřídáme.

Hra č. 5 Stavíme sochy

Učitel vybere sedm dětí, které se rozmístí v prostoru v poloze „na bobku“. Potom učitel vybere dalšího jednoho žáka, který chodí mezi sedícími dětmi a koho se dotkne, ten se postaví a nahlas poví jméno noty. Navazují na sebe ve správném pořadí hudební abecedy. Takto se postupně zvednou všechny „sochy“ c-d-e-f-g-a-h. Úkolem stojících žáků-soch je zapamatovat si své hudební písmeno a opět ve správném, tentokrát sestupném pořadí si sedat (opět s vyslovením svého jména) zpátky „na bobek“. Správnost pořadí kontroluje onen žák, který „sochy“ zvedal, tohoto žáka pak kontroluje učitel. Je dobré upozornit žáky na to, že nejde o rychlost provedení, ale o bezchybnost.

Hra č. 6 Písmenkové zaklínadlo

Na začátku hry naučíme děti říkanku „Cé Dé, Cé Dé É, jakpak se vám jde? Ef Gé, Ef Gé Á, pozor, jsem tu já! Cé Dé É Ef Gé Á Há, ze hry jeden vypadá! TY!“ Děti vytvoří kruh, učitel vybere jednoho žáka-kouzelníka a postaví ho se zakrytými očima doprostřed kruhu. Ostatní děti v kruhu chodí kolem něj a střídavě při tom rytmicky odříkávají:

Žáci v kruhu: „Cé Dé, Cé Dé É“

Kouzelník: „Jakpak se vám jde?“

Žáci: „Ef Gé, Ef Gé Á“

Kouzelník: „Pozor, jsem tu já!“

Žáci: „Cé Dé É Ef Gé Á Há“

Kouzelník: „Ze hry jeden vypadá! TY!“

Kouzelník chytne spolužáka, který stojí zrovna v tu chvíli před ním, a řekne: „Zaklínám tě v notu Cé!“ Zakletý žák odchází před tabuli, kam zapíše své písmeno. Vše se opakuje sedmkrát (podruhé řekne kouzelník „Zaklínám tě v notu Dé!“ atp.).

Pokyny k práci s pracovním sešitem:**Strana 28A:**

„Stonožka nám přinesla hudební abecedu, ale cestou poztrácela některá písmenka, doplňte je!“

Strana 28B:

„Vidíte to také? Zpřeházená hudební abeceda! Pochyťte balónky a připevněte je k číslům podle správného pořadí!“

Strana 28C:

„Pět řad korálků s hudební abecedou, ale jen jedna je správně! Najděte ji a vybarvěte! Každý korálek jinou pastelkou.“

Strana 28D:

„Tajná šifra! Rozluštěte kódy pomocí písmen hudební abecedy! Rozluštění v podobě jednotlivých slov přepište na vedlejší řádek!“ (had, Eda, kafe, deka, dcera, gepard)

Strana 29A:

„Písmenka hudební abecedy tančí v kruhu, ale v každém kolečku vždy jedno písmenko chybí. Najdete ho? Napište jeho název doprostřed kruhu!“

Strana 29B:

„Písmenka hudební abecedy a čísla se skamarádila, ale jen některé dvojice jsou správné. Najděte je a udělejte kolem nich krásné červené srdíčko, aby bylo jasné, že k sobě písmenko a číslo opravdu patří!“

Domácí úkol:

„Vytvořte si doma s pomocí rodičů dvě sady po sedmi kartičkách (cca 5x4 cm). Na každou kartičku první sady vepište jedno písmeno hudební abecedy (**c-d-e-f-g-a-h**). Na každou kartičku druhé sady vepište jedno číslo (**1-2-3-4-5-6-7**)!“ Učitel vlepí zadání úkolu dětem do notýsku. (Využití viz Hra č. 2)

Hudební abeceda

Helena Velická

Animato

Hu - deb - ní a - be - ce - da to ne - ní žád - ná vě - da. Cé Dé É Ef Gé Á Há

stří - dej, jak tě na - pa - dá. Cé Dé É Ef Gé Á Há hud - ba se z nich po - sklá - dá. **Fine**

Se - dm pís - men, se - dm not, je - jich zna - lost při - jde vhod! Jó!
D.C. al Fine